

Roman

Poštnina plačana v gotovini

Številka 2 Din

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/4 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, Breg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 4. X. 1930

Leto II. — Štev. 40

Mirko Pugelj pri zvočnem filmu?

Naš bivši basist se uveljavlja v Parizu

I z r a z g o v o r a z n a š i m u r e d n i k o m

Po romantičnem begu naše Ite Rine v „Filmland“, odkoder nas pride kot velika dama pogledat samo za velike praznike, se naš svet ni več zamajal od npravnostnega ogorčenja in nevoščljivosti zaradi prevelike filmske sreče kate-rega naših ljudi. Človeku je že kar dolgčas po tem in podobnem, po kakšnem skandalčku na primer, da bi malo spet pomoralizirali v dolini šentflorijanski; taki smo pač, kakršni smo, naši smo, kakor je nekoč dejal kolega Peen. Upam in trdno pričakujem, da bodo danes po dolgem času spet skup staknili glave naši rodoljubi in rodoljubice in se grenko začudili:

„Jej mene, maja nekje! 'Idé sreča!'“

Puglja poznam že nekaj let. Visok je, črn, južnjaški tip, ležeren, vsekako zanimiv in za nežni spol vseh starosti malce nevaren. Toplo in veselo se zasmije, ko ga pozdravim po dveh letih; Pariz ga ni pokvaril. Čul sem, da se nekako odpravlja k filmu, k zvočnemu celo, in sem si mislil, ne bi bilo nápak, če prisedeš in malo poprašš to in ono; saj je vsa Ljubljana nora za tonfilm.

„Ali je res ali ni?“

Brez lažne skromnosti pritrđi:

„Kakopak da je — namreč da se nekaj pripravlja. Kaj bi tajil,

Mirko Pugelj

Foto Kern

upanja imam pa tudi, da mi stvar uspe. Pravijo, da imam filmsko zunanost, in zastran glasu bi tudi bilo v redu... A propos glasu: v Ljubljani so rekli, da sem basist, v Parizu pa so odkrili, da pojem prav za prav bariton.“

To se mi zdi jako zanimivo — jaz namreč tako rekoč nimam po-

sluha in si zapomnim le kak šlager. Zato previdno nič ne vprašam in si mislim, kako bi pogledali na konservatoriju in gospod Pugelj in jaz in vi bralci, če bi mi kdo rekel, da je članek, ki ga zdajle pišem, kozerija... in bi dotičnik rekel, da kozerij ne znam pisati. Meni bi bilo jako nerodno, ker — odkrito priznam — nisem imel namena napisati kozerijo. Bog mi je priča, da ne!

„V pariških ateljejih je zdaj križ,“ me zbudi iz premišljevanja moj vis-à-vis. „Dobrih moči primanjkuje. Pevcev je sicer dosti, a malo med njimi je kaj prida igralcev, večjih geste in prijetnih na oko, tem več pa takih, ki sicer še nekam igrajo, pa peti ne znajo. Zakaj vsak glas ni za tonfilm...“

Pugelj je optimist. Njegov smejoči se obraz to razodeva. Čeprav je videl filmsko življenje od blizu in bedo in nesrečo statistov: on veruje vase in v srečo. Sicer je pa velik flegmatik in ga življenje, stavim kaj, ne bo narobe obrnilo.

Zdaj pripravlja z našim skladateljem Škerjancem koncertno turnejo po Sloveniji. Sodim, da pri tem ne more obogateti. Pod zimo pa pojde v Pariz zaradi angažmana.

Charlie K. Bros.

KRONIKA TEDNA

* 28. septembra je predal ostavko minister za gozde in rudnike dr. A. Korošec. Na njegovo mesto je imenovan dosedanji ban dravske banovine inž. D. Sernee. Banske posle vodi dosedanji podban dr. O. Pirkmajer.

* Film o letošnjem vsesokolskem zletu v Beogradu je dogotovljen. Dolg je 2200 metrov in ima 6 delov. Snelo ga je 5 domačih operaterjev, izdelali pa so ga v domačih tvornicah v Beogradu in Zagrebu.

* Otok Lokrum pri Dubrovniku, eden naših najlepših otokov, hočejo baje kupiti tujci v turistične svrhe. Interesenti razpolagajo s kapitalom 30 milijonov dolarjev (1.700 milijonov Din).

* Patrijarh Varnava je izdal naredbo s 14 točkami o zasebnem življenju pravoslavnihih svečnikov. V njej prepoveduje duhovnikom obisk gledališč, kinov, kavnar, gestilov in drugih javnih lokalov. Naredba je posledica pritožb nad obnašanjem nekaterih svečnikov.

* 1. oktobra začne v Beogradu izhajati nov politično-informativni dnevnik „Jugoslovenski glasnik“.

* 27. septembra so položili temeljni kamen za novo beograjsko električno centralo, ki jo gradi beograjska občina. Centrala bo dograjena prihodnjo jesen in bo največja na Balkanu.

* Danski kralj Kristijan je slavil 26. septembra 60letnico. Vlada je pri svojih državljanih jako priljubljen zaradi svoje velike demokratičnosti.

* Kronanje rumunskega kralja Karla I. je napovedano za maj 1931.

* 25. septembra je dala ostavko zaradi demisije treh ministrv vsa avstrijska vlada. Novo vlado je sestavil dosedanji podkancelar Vaugoin.

* Avstrijski železnice nameravajo v kratkem postaviti za svoje člane na našem Jadranu sanatorij.

* Profesor Piccard je popravil svoj balon in izjavil, da se hoče dvigniti v stratosfero ta teden.

* V Merlebachu v Franciji so začeli naši izseljenci izdajati svoj list pod imenom „Jugoslovanska sloga“. Na mesec bo stal 4 franke, za inozemstvo pa 5 1/2 franka.

* Zoro ago, baje najstarejšega človeka na svetu, je 25. septembra povozil v Newyorku avto in ga nevarno ranil. Zoro aga je turški državljani in pravi, da ima 156 let in da je bil enajstkrat oženjen. V Ameriko ga je povabila neka filmska družba, ki je delala z njim propagando proti alkoholu.

„Roman“ v novi opremi

Današnja številka „Romana“ je dvainpetdeseta od začetka jubilejna je. Zato se Vam predstavlja v prenovljeni, razširjeni in lepši obliki. Tak bo poslej „Roman“.

Ne bomo dosti govorili o sebi: pogledajte nas in nas po svojem okusu presodite. Preberite vso današnjo številko, preberite novi roman, preberite naznanilo o našem drugem ro-

manu, ki začne izhajati v prihodnji številki: pregledajte naše rubrike, ogledajte si naše ilustracije in povejte odkrito: ali smo vredni 2 Din? Ali je naročnina 20 Din za 1/4 leta previsoka?

A/ne samo to! Dajemo Vam še mnogo več! Dajemo Vam vsem, ki ste do zdaj bili ali pa še niste bili v našem krogu,

v dar lepo in dragoceno knjigo.

Vi vsi, ki berete te vrstice, lahko brezplačno dobite prekrasno pesniško zbirko našega mojstra Otona Župančiča „Naša beseda“, ki stane v knjigarni 40 Din. Toda morate se

požuriti, zakaj naročniki se za knjigo oglašajo v tako lepem številu, da utegnute biti prepozni, če boste odlašali. Preberite spodnja navodila in se takoj odločite!

Kaj morate storiti, da dobite to knjigo?

1. Vsi stari naročniki brez odloga obnoviti naročnino za zadnje letošnje četrtletje (Din 20) in morebitni zaostanek, razen tega morate poslati v pismu 2 Din v znak, da poštino ter naslov vsaj 1 prijatelja ali znanca, ki še ni naročen na „Roman“. Tudi nove naročnike, ki plačate naprej za vse leto (80 Din), stane knjiga samo 1 naslov (če jih napišete več, Vam bomo hvaležni) in 2 Din za poštino.

2. Vsi novi naročniki, ki pošljete naročnino za pol leta (40 Din), plačate 10 Din za delno pokritje naših režijskih stroškov, paketiranje in poštino za knjigo, torej morate nakazati z naročnino vred 50 Din. Tudi vas prosimo vsaj za en naslov v pismu.

3. Vsi novi naročniki, ki pošljete naročnino za četrt leta (20 Din), plačate 15 Din za delno pokritje naših režijskih stroškov, paketiranje in poštino za knjigo, torej morate skupno z naročnino nakazati 35 Din in poslati v pismu vsaj en naslov.

Vam vsem, ki zmorete komaj 20 Din za četrtletno naročnino in bi radi prišli zastoj do te lepe knjige,

priporočamo, da nabere 3 nove naročnike in pošljete zanje in zase 80 Din v naprej. Tako ustrezete nam in sebi, ker dobite knjigo pod istimi pogoji kakor naši stari naročniki. Važno pa je, da pošljete **natancne naslove** vseh pridobljenih naročnikov.

Knjige pošljemo starim in novim naročnikom takoj po prejemu pisma in denarja. Kdor nima polovice, naj jo zahteva, zakaj zaradi velikih izdatkov, ki smo jih imeli s to knjigo, je pod nobenim pogojem ne moremo poslati prej, dokler ne dobimo denarja.

Nenaročnikom knjige ne oddajamo in ne prodajamo tudi ne po originalni ceni 40 Din.

Prijatelji, naročniki, stari in novi! Odzovite se našem vabilu brez odlašanja! Dajemo Vam dragoceno knjigo — in kaj zahtevamo v zameno? Samo malo truda in dela za nas, prav malo: samo nekaj naslovov od vsakega izmed Vas, vsaj po enega novega naročnika pričakujemo od dosedanjih naročnikov! Z veliko gesto Vam poklanjamo dar, ki pomeni za nas celo imetje — uverjeni smo, da boste to gesto razumeli!

Našim naročnikom v inozemstvu

Tudi Vi imate pravico do nagrade, tudi Vi lahko dobite Župančičevo zbirko „Naša beseda“. Prvi in glavni pogoj je, da imate plačano naročnino vsaj do konca l. 1930; če je še nimate, jo morate obnoviti, obenem pa nam pošljite v pismu vsaj pet naslovov svojih prijateljev in znancev. Potem dobite knjigo zastoj. Prav tako zastoj dobe knjigo vsi novi naročniki, ki plačajo naročnino za eno leto naprej. Naročnina

za „Roman“ je: v Franciji 50 frankov, v Nemčiji 9 mark, v Belgiji 14 belg, na Holandskem 5 goldinarjev, v Avstriji 14 šilingov, v Italiji 40 lir, za Ameriko in vse druge dežele 2 dolarja na leto.

Naročniki in čitatelji v tujini: priporočajte in širite „Roman“ med svojimi prijatelji in znanci! V novi obliki je naš list za Vas še prav posebno mikaven!

„ROMAN“, tednik za vse

Ljubljana, Breg 10

Premetena tajnica

Henry Worthington

Gospodična King, zdaj sem vam menda vse povedal. Tako proti koncu meseca se vrnem.

Gospodična King, osebna tajnica gospoda Alfreda Britona, je malomarno prikimala, pobrala svinčnike, dopise in stenografski zvezek, ter se vrnila v svojo sobo. Če je človek dvajset let pri isti tvrdki, mora že vedeti kakšne dolžnosti ima kadar odide šef za nekaj tednov na počitnice.

Alfred Briton, mladi neoženjeni šef firme, ni bil niti najmanj navdušen nad svojim dopustom. Sam ni vedel, kaj naj počne ves mesec. Za vsak slučaj se je domenil s prijateljem Bilom Jacksonom, da odideta v Brighton, in je naročil tajnici, naj zanj naroči sobo. Tu, v tem malem obmorskem kopališču se je nadejal vsaj malo zabave in življenja.

Vendar popolnoma ni bil zadovoljen. Nekaj mu ni dalo miru. Pred njim na pisalni mizi je ležalo neko pismo, ki je prišlo z jutranjo pošto in ki si ga ni umel razlagati. Glasilo se je nekako takole:

Velecenjeni gospod Briton! Naša družina je bila nekdanj z vašo zelo dobro znana. Ker sem zdaj za nekaj dni v Londonu in bi hotela to prijateljstvo obnoviti, bi mi bilo zelo drago, če bi me poklicali po telefonu. Stanujem v hotelu Metropolitanu.

Nina Levejoy.

Pri najboljši volji se ni mogel spomniti tega imena. Najbrž je bila tujka znana z njegovo pokojno materjo.

Poklical je Metropolitan, toda tam so mu javili, da je gospodična Levejoy pred nekaj urami odpotovala, ne da bi bila pustila naslov.

„Čudna stvar,“ je zamrmral.

Ko se je drugo jutro vozil proti Brightonu, je bil zelo slabe volje. Vreme je bilo deževno in tako se mu je zdela že itak pusta pokrajina še bolj dolgo-

časna. Dvakrat je imel defekt v motorju in še zašel je. Ko je končno le našel pravo pot in se pripeljal v Brighton, je bil tako jezen, da se je že hotel vrniti domov.

Pol ure kasneje je zazvonil zvonec h kosilu. Na poti v obednico je za trenutek postal pred vratarjevo ložo in preletel seznam gostov. Sama tuja imena, niti enega znanca... pač... na deski je zagledal ime „Nina Levejoy“... soba št. 57...

Kdo bi mogla biti ta ženska? To vprašanje ga je mučilo med kosilom. Gotovo je bila že priletna. Pogledal je okrog sebe. Morda ona ženska tam pri oknu? Ne, ona ima poročni prstan. Druge ne pridejo v poštev, ker niso same. Pač, ona tam na koncu jedilnice. Ni si hotel ubijati glave s takim razmišljanjem. Sklenil je po kosilu poslati svojo posetnico v sobo gospodične Levejoy.

Uspeh je bil vsekako nepričakovan. Sobarica se je vrnila z vestjo, da pride gospodična Levejoy čez nekaj časa na teraso hotela. In ko je res prišla, je bil Alfred Briton prijetno presenečen. Nina je bila ona lepa mlada dama, ki je sedela sama na koncu jedilnice.

„Prosim vas, da mi oprostite,“ ji je dejal prijazno. „iskal sem vas že v Londonu, toda na veliko žalost sem zvedel, da ste odpotovali neznano kam... Vaše pismo je prišlo prepozno...“

„Moje pismo?“ se je začudila. „Kakšno pismo? Saj vas niti ne poznam. Da bi vam bila pisala? Motite se, gospod.“

„Čudno,“ je odvrnil Alfred v zadregi. „Ali niste vi gospodična Nina Levejoy, ki je do včeraj stanovala v Metropolitanu?“

„Seveda sem,“ je dejala z nasmehom. „Nekaj dni sem bila res slučajno v tem hotelu. Toda odkod to veste?“

„Iz vašega pisma,“ je odgovoril Alfred. „Sicer pa to ni tako težko ugotoviti. Pismo imam s seboj.“

„Tega nisem jaz pisala,“ je rekla Nina odločno, ko je prebrala pismo. „Tudi pisava mi je popolnoma neznana. Kako je prišlo v vaše roke?“

Tako ji je povedal Alfred vse. Kako je dobil pismo, kako jo je po telefonu klical in kako jo je potem odkril v Brightonu.

Ko sta malo kasneje šla skupaj na sprehod, ni nihče od njiju več mislil na pismo in na to, da se poznata šele nekaj trenutkov.

Tri tedne sta ostala skupaj v letovišču in ti trije tedni so bili dovolj, da sta se pri plesu, sportu in sprehodih dovolj spoznala. Tisti dan pred odhodom se je Alfred ojunčil in jo vprašal, ali bi se mogla navaditi na stalno bivanje v Londonu. Z odgovorom je moral biti zadovoljen, kajti obraz mu je sijal od zadovoljstva, ko se je vračal v svojo sobo.

Drugi dan se je vrnil domov. Gospodična King je stopila v njegov kabinet ravnodušno, kakor vselej, kakor že dvajset let. „Dobro jutro, gospod šef,“ ga je prijazno pozdravila. „Upam, da ste se na počitnicah dobro imeli.“

„Prav za prav da...“ je rekel nekam v zadregi. „Prav nič vas nisem pogrešal. Ne samo vas, tudi pisarne ne. Razen tega, gospodična King, vam moram nekaj povedati... zaročil sem se...“

„To sem vedela,“ se je nasmehnila.

„Kako to?“ se je začudil.

„Že dolgo sem mislila, da bi bilo za vas dobro, da si poiščete družico, gospod Briton. Ker sem vedela, da odpotujete v Brighton in je bila tudi moja sorodnica namenjena tjakaj, sem mislila, da bi bilo dobro, če bi se spoznala. Pismo, ki ga gotovo še danes ne razumete, če ga niste že pozabili, sem napisala jaz, da bi zbudila vašo pozornost na enakost imen in vam olajšala znanje s svojo lepo sorodnico. Najbrž se nisem vštela...“

Za trenutek je bil Alfred kakor iz uma.

„Ne, to je pa že višek...“

...vaše sreče,“ se je nasmehnila tajnica. „Ali dovolite, da vam čestitam?“

Maurice Leblanc

KRIVNOST VOTLE IGLE

KRIMINALNI ROMAN

Sklonil se je in pokleknil. In tedaj je zagledal dve velikanski črki, surovo, vendar razločno izklesani v granitnih tleh.

Ti dve črki, ki so na njiju stoletja obrusila kote in ju pokrila s patino, sta bili D in F.

D in F, o čudo! D in F, prav isti črki kakor v dokumentu! Beatreletu ni bilo niti treba pogledati v četrto vrsto črk, v vrsto mer in krajevnih navedb. Poznal jih je le predobro. Za zmerom so se mu bile vtisnile v mrežnico, za zmerom vsesale v substanco njegovih možganov!

Vstal je in odhitel po strmi poti nizdol k pastirju, ki je na planjavi pasel svojo čredo.

„Ona votlina... votlina...”

Ustnice so mu drgetale; iskal je besede, ki je ni mogel najti.

Pastir ga je začudeno pogledal. Naposled je Izidor našel besedo:

„Tista votlina... tam... na desni od utrdbe... kako se imenuje?”

„Kako se imenuje?... V Etretatu ji pravijo ‚Chambre des Demoiselles’.”

„Kaj?... Kaj... Kako pravi?”

„Kaj je na tem čudnega?... Chambre des Demoiselles... Soha gospodičen.”

Izidor toliko da mu ni skočil za vrat. Kakor da je vsa resnica na jeziku tega moža in kakor bi mu jo hotel iztrgati vso na mah...

Demoiselles! Ena izmed besed, ena izmed nerazumljivih besed dokumenta!

Blazen vihar ga je stresel, zabučal okoli njega, sunil vanj ko mogočen piš, prihajajoč iz dalje, iz zemlje, od vse povsod in bičajoč vanj resnico.

Razumel je! Zdaj je videl dokument v njegovi pravi luči! Chambre des Demoiselles... Etretat...

Da, to je, si je rekel, in njegov duh je bil kakor pijan luči. Da, samo to bo... A kako to, da se nisem že prej tega domislil?

Tiho je rekel pastirju:

„Dobro... idi... hvala.”

Možak je požvižgal svojemu psu in se ves osupel vrnil k svoji čredi.

Solnce je zašlo. Noč se je jela mešati z dnevom in je zabrisavala obrise stvari.

Počasi se je Beatrelet splazil do skrajnega roba kleči, ki je padala v morje. Razprostrl je roke in odgrnil šope trave. Njegova glava je segala iznad prepada.

Njemu nasproti, malone v višini kleči, sredi morja se je vzpenjala velikanska skala, visoka več ko osemdeset metrov, mogočen, kolosalen obelisk na širokem granitnem podstavku, ki si ga uzrl tik nad vodno gladino in ki se je zoževal v ostro konico kakor zob velikanske morske pošasti. Bil je bel, tiste umazane sive beline, in opasan z vodoravnimi progami kremenca; na njem si videl učinek počasnega dela stoletij, ki so nanesla drugo vrh druge plasti apnenca in kremenca.

Tu pa tam kaka razpoka, zareza, malo prsti, trave in listja.

In vse to mogočno, trdno, silno, kakor nekaj neporušljivega,

ki mu ves naskok valov in viharjev ne more do živega. Vse to trdno samo posebi, veličastno, velikansko navzlic neizmernosti prostora, iz katerega se vzpenja.

Beatreletovi nohti so se zagreblili v zemljo kakor šape zver, ki se hoče vreči na plen.

Obzorje je žarelo škrlatno z vsemi plameni zahajajočega solnca, dolgi, goreči oblaki so negibno stali na nebu in ustvarjali prečudne dežele, bajeslovne ribnjake, plameneče ravnine, zlate gozdove, krvava jezera, gorečo, prelestno fantazmagorijo.

Nebesni azur se je stemnil. Večernica je zagorela v prekrasnem sijaju, nato so se malone sramežljivo prižgale še druge zvezde.

Zdajci je Beatrelet zaprl oči in si pritisnil roke na čelo. Tu spodaj... o! Misli je od samega veselja, da sanja, tako kruto je bilo vznemirjenje, ki mu je stisnilo srce... tu spodaj, nekako v višini Etretatske igle, izpod najskrajnejše konice, okoli katere so letali galebi — tam je vstajalo kakor dim, kakor iz nevidnega kamina, v počasnih spiralah v pokojno ozračje somrak...

Deveto poglavje

SEZAM, ODPRI SE!

Etretatska igla je votla!

Iz prirodnih vzrokov? Izvrtna od notranjih prevratov ali od dežja — ali pa so to nadčloveško delo ustvarili Galci, Kelti, predzgodovinski ljudje?

Nerešljiva vprašanja! Glavno je to, da ve: Iгла je votla.

Roman „Skrivnost Votle igle“ je začel izhajati v 32. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je deveto. Novi naročniki dobe vsa do zdaj izšla nadaljevanja brezplačno, če plačajo naročnino vsaj za pol leta.

Prečudno razodetje! Za Lupinom je našel Beautrelet rešitev velike uganke, ki so jo poznali v starih časih, takrat, ko so tolpe barbarov preplavljale stari svet. Čarobna beseda, ki je ciklopsko votlino odprla celim plemenom na begu pred sovražnikom! Skrivnostna beseda, ki je stražila vrata nedotakljivega zatočišča!

Mogočna beseda, ki podeljuje vladarsko oblast.

Ker jo je poznal, si je Cezar mogel podvreči Galijo! Ker so vedeli zanj, so postali Normani gospodarji dežele, opiraje se na ta kraj so pozneje osvojili sosednji otok, si priborili Sicilijo, Iztok, Novi Svet!

Kot gospodarji skrivnosti so Angleži zavladali nad Francijo, jo ponižali in si jo razdelili in se dali v Parizu kronati za kralje. Potlej so jo izgubili in z njo oblast.

Kot gospodarji skrivnosti so postali francoski kralji veliki in mogočni, podvrgli so si sosede, ustvarili polagoma veliki narod in si pridobili slavo in moč — potlej pa so jo pozabili ali pa je niso več znali rabiti, in prišla je smrt, pregnanstvo, razpad.

Nevidno kraljestvo v naročju vode, deset sežnjav od kopnine!... Neznana trdnjava, višja od zvonikov pariške Notre-Dame, na temelju iz granita, širšem in prostranejšem od velikih trgov. Kolika moč in varnost! Iz Pariza ob Seini do morja: tam stoji Le Havre, in sedem milj od njega Votla igla — ali ni to nezavzemljivo pribežališče?

Da, zatočišče in obenem skrivališče, ki ga ni moči napasti. Vsa bogastva kraljev, ki so se kupčila od stoletja do stoletja, vse zlato Francije, vse, kar so iztisnili iz ljudstva, vzeli duhovščini, ves na bojnih poljanah nagrabljeni plen se nabira v votlini. Stari zlatniki, iskreci se cekini, dukati, dubloni, florinti,

gvineje, zlahtni kamni — vse to je tam spravljeno. Kdo bo odkril te zaklade? Ali bo sploh kdo odkril skrivnost igle? Nikdo.

Pač, Lupin.

In Lupin bo oni človek nad ljudmi, eno onih nerazumljivih bitij, vse dotle dokler ostane resnica neodkrita. Kakor so viri njegovega genija neomejeni, za blazni boj zoper družabni red vendarle ne zadoščajo. Potrebni so mu še drugi, potrebno mu je varno zavetišče, gotovost nezakaznosti, pokoj in mir, brez katerih njegovi načrti niso izvedljivi.

Brez Votle igle je tudi Lupin nerazumljiv, postava je iz bajeslovja, figura iz romana, brez vsakega razmerja do resničnega življenja.

On je gospodar skrivnosti — in kakšne skrivnosti! Človek je kakor drugi, ki pa ume odlično ravnati z izrednim orožjem, ki mu ga je usoda dala v roke.

Igla je tedaj votla, to je neovrgljivo dejstvo. Ostane vprašanje, kako priti do nje.

Po morju, kakopak. Na morški strani mora nekje biti razpoka, kjer morejo za plime pristajati čolni. Toda s suhega?

Do desetih zvečer je Beautrelet hodil nad prepadom, upiraje oči v temno gmoto, in napenjal možgane, ter premišljal z vso silo svojega duha.

Potlej je stopil dol v Etretat, si izbral najskromnejšo gostilno, povečerjal, šel v svojo sobo in razgrnil dokument.

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 10. strani

1. Katera država je dobila največ ozemlja po Avstro-Ogrski?

2. Kdaj so v Evropi začeli nositi pletene nogavice?

3. Koliko tiskajo povprečno v Nemčiji a) knjig, b) tednikov in mesečnikov?

4. Kje in kdaj je začel izhajati roman Grof Monte Cristo?

5. Ali je na tečaju največji mraz na zemlji?

6. V katerem jeziku so razpravljali v angleškem parlamentu do konca 16. stoletja?

7. Koliko ljudi je bilo mobiliziranih v svetovni vojni?

Zdaj mu je seveda bilo igrača razbrati ves zmisel. Prvo kar je opazil, je bilo to, da se trije samoglasniki besede Etretat nahajajo v prvi vrsti z odgovarjajočimi presledki. Ta prva vrsta bi bila tedaj taka:

e . a . a . . étretat . a . .

Katere besede so mogle biti pred Etretat? Brez dvoma take, ki se nanašajo na lego Igle glede na vas. Igla je na levi, na zapadu... Spomnil se je, da imenujejo zapadni veter v obmorskih krajih „aval“, torej si je zabeležil besede:

En aval d'Etretat . a . .

Druga vrsta je bila vrsta z besedo Demoiselles, in ker je takoj ugotovil, da se vsa vrsta samoglasnikov pred njo sklada z besedami „la chambre des“, si je zapisal obe zvezi besed:

En aval d'Etretat — La chambre des Demoiselles.

Tretja vrsta je bila težja in šele po dolgem ugibanju se mu je posrečilo, ko se je spomnil lege trdnjave glede na utrdbo Fréfossé, dokument malone do cela pogoditi:

En aval d'Etretat — La chambre des Demoiselles — Sous le fort de Fréfossé — L'Aiguille creuse.

Tako! To so bile štiri velike, bistvene in glavne formule, ki jih je moral poznati. Z njimi si prišel iz Etretata na zapad, v „sobo gospodičen“, dalje po vsej verjetnosti pod utrdbo Fréfossé in do Igle.

Kako? S pomočjo mer in znamenj, ki so bili v četrti vrsti:

D DF □ 19 F + 44 △ 357 ◁

To so bile brez dvoma posebne navedbe, določene za odkritje vhoda in poti, ki drži do Igle.

Beautrelet se je takoj domislil, da mora biti, če je sploh kaka direktna zveza med kopnim in obeliskom, da mora to biti podzemeljski hodnik iz „sobe gospodičen“ pod utrdbo Fréfossé in pod morjem v Votlo iglo.

Za 5 naslove 40 Din. Obnovite naročnino in preberite 2. stran.

ln vhod v podzemeljski hodnik? Ali ni bil nemara označen s tako razločno izklesanima črkama D in F? ln mogoče ti črki odpirata kak skriven mehanizem?

Drugi dan se je Izidor preoblekel v mornarja in se je popel na klet; v prekratkih hlačah in jopici je bil videti še mlajši od dvanajstletnega dečka.

Komaj je stopil v votlino, je pokleknil pred črkama na tla. Toda doživel je razočaranje. Naj je še tako trkal in pritiskal na črki, nista se zganili. ln kaj kmalu se je moral prepričati, da se res ne moreta premakniti, da tedaj nista z nikakim mehanizmom v zvezi.

A vendar... nekaj vendar morata pomeniti! Da bi bilo to samo naključje? Nemogoče! Tedaj?...

Zdajci mu je prišla tako pametna in preprosta misel, da ni niti sekunde več dvomil o njeni pravilnosti. Ta D in F nista nič drugega kakor začetnici obeh najvažnejših besed dokumenta, besed, ki skupaj z Aiguille določujeta glavne postaje poti, po kateri mora iti: „soba gospodičen“ in utrdba Fréfossé. ln med D besede Demoiselles in F besede Fréfossé je tako nenavadna zveza, da ni mogla nastati samo po naključju.

Problem je bil tedaj tak: skupina DF predstavlja razmerje, ki je med „chambre des Demoiselles“ in utrdbo Fréfossé; samostojna črka D, ki se z njo vrsta začne, pome i votlino, v katero moraš najprej stopiti, samostojna črka F sredi vrste pa utrdbo Fréfossé, in tu bo bržčas vhod v podzemeljski hodnik do Votle igle.

Med ostalimi znaki sta dva posebno pomembna: nekaj pravokotnik, ki ima spodaj na levi črto počez, in številka 19 — znamenji, ki očitno naznačujeta onim, ki so v votlini, pot pod utrdbo.

Oblika pravokotnika se je Izidorju čudna zdela. Ali je bil v votlini kje na zidu kak napis ali

kaj drugega v obliki pravokotnika? Dolgo je iskal in je že hotel opustiti iskanje, ko mu je pogled obvisel na lini, vsekani v skalo. Robovi te line so tvorili zgrbljen, nepravilen, okoren pravokotnik, a vendar pravokotnik, in ko je Beautrelet stopil na črki D in F, izklesani v tleh — tako je pač bilo treba razumeti prečno črto nad obema črkama v dokumentu — je videl, da se nahaja natanko v višini te line!

Postavil se je tako in pogledal skozi lino. Le-ta je kakor smo že gori omenili gledala proti kopnini; najprej je videl pot, ki je spajala votlino s kopnino, potlej pa je zagledal znožje griča, ki je na njem stala utrdba.

Da je mogel videti utrdbo samo, se je Beautrelet sklonil na levo, in zdajci je razumel pomen krive črtice, kljukice, ki je bila na dokumentu v levem kotu spodaj: spodaj, na levi strani okna je napravil kos kremenja majhno polico, katere konec je imel malone obliko kremplja. Tvoril je tako rekoč muho za merjenje.

ln če je pogledal na to muho, je njegov pogled objel na znožju griča omejen prostor sveta, ki ga je malone vsega zavzemal star opečni zid, zadnji ostanek stare trdnjave Fréfossé ali nekdanjega rimskega „Oppidum Romanum“.

Beautrelet je stekel do tega zidu, ki je bil kakih deset metrov dolg in malone ves zarasel s travo in drugim rastlinjem.

A vendar — zakaj to število 19?

Vrnil se je nazaj k votlini, vzel iz žepa sveženj motvoza in metrsko merilo, ki si ga je bil oskrbel, pritrdil motvoz na kamenito kljuko, privezal v razdalji devetnajst metrov kamen na motvoz in ga vrgel v smeri proti suhemu. Kamen je komaj dosegel začetek poti.

Trojni tepec, si je rekel Izidor. Tiste čase vendar niso računali na metre; 19 tedaj pomeni sežnje ali pa sploh ničesar ne pomeni!

Ko je preračunal na metre, je naštel na vrvi sedem in trideset metrov, napravil na njej voz in je jel tipaje iskati na zid-

ni površini tisto določno, edino točko, v kateri mora voz v razdalji sedem in trideset metrov iz „sobe gospodičen“ doseči zid Fréfosséja.

Po kratkem iskanju je dobil kontakt. S prosto roko je odkopal travo, ki se je tam bohotno razrastla.

ln tedaj se mu je izvil krik. Vozel, ki ga je držal s koncem sredinca, je bil prišel baš na sredo majhnega križa, ki je bil reliefno izklesan iz neke opeke!

Moral se je ugrizniti v ustnice, da ni vzkriknil na ves glas. Hlastno je prijel za ta križ, pritiskal nanj in ga zavrtel. Opeka se je zganila. Podvojil je napor: opeka je obstala. Pritisnil je nanjo, ne da bi jo zavrtel, in takoj je začutil, da se podaja. ln zdajci je začul kovinski glas, kakor če se ključavnica poda, in na desni strani opeke je zazijal zid in odprl vhod v podzemeljski hodnik.

Kakor blazen je zgrabil Beautrelet za železna vrata, v katera so bile opeke vdolane, jih potegnil k sebi in jih za seboj zaprl. Presenečenje, veselje, strah, da ga ne zalotijo, so mu spačili obraz, da ga niti oče ne bi prepoznal. Blazna vizija ga je obšla, vizija, ki mu je pričarala pred oči vse, kar se je dvajset stoletij odigravalo pred temi vrati. Pred njim so se po bliskovo zvrstili vsi ti ljudje, ki so bili poučeni o veliki skrivnosti in so skozi ta vrata vstopali in odhajali... Kelti, Galci, Rimljani, Normani, Angleži, Francozi, baroni, vojvode, kralji in za njimi Arsène Lupin... in za Lupinom on, Beautrelet... Vse misli so se mu izprevrgle. Trepalnice so mu trznile. Onesvestel je pal na tla...

Njegovo delo je bilo storjeno, vsaj ono delo, ki ga je mogel sam opraviti s sredstvi, ki jih je imel na razpolago.

Zvečer je napisal dolgo pismo kriminalnemu direktorju; v njem mu je vestno poročal o uspehih preiskave in o skrivnosti Votle igle. Prosil je za pomoč pri dovrstitvi svojega dela in je navedel svoj naslov.

Čakaje na odgovor je prebil dve noči v „sobi gospodičen“.

Preživel ju je v neprestanem strahu, in živce mu je razjedala groza, ki so jo glasovi noči še stopnjevali... Vsak trenutek je mislil, da prihajajo nadenj sence pokojnih... Vedele so o njegovi navzočnosti v votlini, prihajale so... davile so ga...

Navzlic temu se njegove oči, pokorne njegovi volji, niso niti trenutek zaprle.

Prvo noč je bilo vse mirno, drugo noč pa je videl v medli mesecini, kako so se vrata odprla in so se iz teme izluščile sence. Naštel je dve, tri, štiri, pet...

In zdelo se mu je, kakor da možje nosijo dokaj obsežna bremena. Hodili so na desno kar čez polja na cesto v Le Havre, in potem je začul ropot pognanega avtomobila.

Vrnil se je nazaj in pri tem prišel v bližino velike kmetije. Toda pri odcepku poti, ob kateri je stala ta kmetija, je komaj še utegnil odskočiti in se skriti za drevjem. Še enkrat so prišli mimo ljudje... štirje... pet... in vsi so bili otovorjeni s svežnji. In dve minuti nato je odbrlzel drugi avtomobil.

To pot ni imel več moči vrniti se na svoje mesto; šel je spat.

Ko se je zbudil, mu je natak predal posetnico. Bila je od Ganimarda.

„Vendar žel“ je vzkliknil Izidor. Viharno je pomolil detektivu obe roke. Ganimard mu jih je stisnil, ga pogledal in rekel:

„Dečko, vi ste zlata vredni!“

„E“, je odvrnil, „naključje mi je pomagalo.“

„Nasproti njemu ni naključja“, je odgovoril inspektor, ki je Lupina svečano imenoval samo z zaimekom.

„Tak ga zdaj imamo?“

„Kakor ste ga že več ko dvajsetkrat imeli“, se je zasmel Beautrelet.

„Da, a danes...“

„Res, danes je drugače. Poznamo njegovo skrivališče, njegovo trdnjavo, poznamo ono, kar dela Lupina za Lupina. On lahko pobegne, Etretatska igla pa ne.“

„Zakaj mislite, da nam lahko pobegne?“ je nemirno vprašal Ganimard.

„Zakaj? Zakaj?“ je zategnil Beautrelet. „Nič ne dokazuje, da je ta trenutek v Votli igli. Snoči je odšlo enajst njegovih pajdšev. Morda je bil on eden izmed teh enajstih.“

Ganimard se je zamislil.

„Prav imate. Glavno je Votla igla. Glede ostalega pa se nadejamo naklonjenosti Usode.“ Zresnil se je. „Ljubi moj Beautrelet, zapoved imam, da vam priporočim popolno diskrecijo.“

„Zapoved od koga?“ se je pošalil Izidor. „Od policijskega predsednika?“

„Še višje osebe!“

„Od ministrskega predsednika?“

„Še višje!“

„Grom in peklo!“

Ganimard je pridušil glas.

„Beautrelet, iz Elizeja* prihajam. Tam vidijo v tej stvari državno tajnost največje važnosti. Tehni razlogi nas silijo, da zamolčimo to nevidno trdnjavo... posebni razlogi strateškega značaja... To utegne biti kdaj središče oskrbovališča z živežem, skladišče za kak nov smodnik in novo orožje, kaj vem... tajni arzenal Francije.“

„Ali kako bo moči tako skrivnost ohraniti? Prej jo je poznal samo en človek, kralj. Zdaj nas je že več, da Lupinove tolpe niti ne omenim.“

„Nu, samo da pridobimo deset, ali vsaj pet let... Pet let mnogo pomeni...“

„Toda da to trdnjavo osvojimo, da ustvarimo ta bodoči arzenal, ga je treba naskočiti, treba je Lupina vreči iz njega, in to se ne zgodi neslišno, brez glasu.“

„Seveda, ljudje bodo nekaj sumili, a ničesar zanesljivega.“

„Kakšen je torej vaš načrt?“

„V dveh besedah tale. Prvič: vi niste Izidor Beautrelet, in o Arsènu Lupinu ni govora. Vi ste in ostanete mlad mož iz Etretata, ki je pri izprehodu presenetil ljudi, ko so prihajali iz pod-

zemeljskega hodnika. Po vaši sodbi so tam stopnice, vsekane v skalo?“

„Da, takih stopnic je več na tej obali. Na desno od Etretata, so mi pravili, so neke Hudičeve stopnice, ki jih poznajo vsi letoviščarji.“

„Torej polovica ljudi in jaz sam pojdemo pod vaše vodstvo. Jaz vderem sam ali s spremstvom; o tem bomo pozneje govorili. Če Lupina ne bo tam, mu nastavimo past, in danes ali jutri nam nasede. Če pa je tam...“

„Če pa je tam, gospod Ganimard, nam pobegne z druge strani Igle, z morske strani.“

„V tem primeru ga prestreže druga polovica mojih ljudi.“

„Toda če si izberete, kakor domnevam, za ta napad čas oseke, ker je takrat podnožje Igle prosto vode, se bo lov odigral pred vso javnostjo, namreč pred ribiči, ki nabirajo na sosednjih otokih školjke in rakovice.“

„Zato pa si ravno izberem čas plime.“

„Potem vam uide v čolnu.“

„In ker imam na razpolago cel tucat ribiških čolnov, v katerih so moji ljudje, ga prestrežemo.“

„Če se vam le ne izmuzne med njimi kakor riba med zankami.“

„Dobro, potem ga potopim.“

„Hudiča — tak imate topeve?“

„Kakopak! Ta trenutek je ena torpedovka zasidrana pred Havrom. Na mojo brzovavko bo ob določenem času v bližini Igle.“

„Kako ponosen bo Lupin! Torpedovka!... Gospod Ganimard, vidim, da ste na vse pripravljeni. Treba je samo udariti. Kdaj naskočimo?“

„Jutri.“

„Ponoči?“

„Pri belem dnevu, ob naraščajoči plimi, točno ob desetih.“

„Velja.“

Beautrelet je utajil bojazen pod krinko veselja. Do drugega dne ni nič spal; neprestano je delal nove, neizvedljive načrte.

Ganimard ga je zapustil in odšel v deset kilometrov oddaljeni Yport, kamor je zbral svo-

* Elizejska palača, rezidenca predsednika republike.

je ljudi in kjer je najel kak tu-
cat ribiških ladij — pod pretve-
zo, da mora izvršiti neka merje-
nja ob obali.

Ob tričert na deset je z dva-
najstimi svojih ljudi poiskal lzi-
dorja pod znožjem kleči.

Točno ob desetih so bili pri
zidu. Nastopil je odločilni tren-
utek.

„Kaj pa ti je, Beautrelet? Saj
si čisto zelen!“ se je zarogal Ga-
nimard, v šali tikaje mladega
moža.

„In tebi, Ganimard, tudi ni
čisto dobro,“ mu je dal Beautre-
let nazaj. „Človek bi skoro mi-
slil, da ti bije poslednja ura.“

Morala sta sesti, in Ganimard
je zvrnil nekaj požirkov ruma.

„To ni strah,“ je rekel. „Hu-
diča! Razburjen pa sem, pri-
znam! Vselej, kadar naj ga za-
grabim, me takole prime v dro-
bovju. Požirek ruma mogoče?“

„Ne.“

„In če mi obležite?“

„Potem bi moral biti najmanj
mrtev.“

„Gromska strela! Nu, saj bo-
mo videli. In zdaj odprite!“

Beautrelet se je približal zi-
du in pritisnil na opeko. Spet se
je začul kovinski zvok in vhod
pod zemljo se je odprl.

Ob svitu svetiljke, ki sta jo
prižgala, sta videla, da je hod-
nik obokan, in da je strop prav
tako kakor tla iz opeke.

Ko sta nekaj sekund hodila,
sta prišla do stopnic. Beautrelet
je naštel pet in štirideset stopnic
iz opeke in v sredi izhodenih.

„Gromska strela!“ je zaklel
Ganimard, ki je šel naprej in
je zdajci obstal, kakor bi se bil
kam zadel. Dalje prihodnjič.

Náš novi roman

V prihodnji številki se začne naš
novi roman. Sen večne mladosti mu
je temeljna misel, nežna ljubezen
dveh tako različnih si bitij nje-
gova vsebina.

Žena z večno mladostjo

se imenuje ta roman, napisal ga je
pa angleški pisatelj H. R. Haggard,
ki ga pri nas poznamo že iz roma-
nov „Salomonovi rudniki“, „V de-
veti deželi“ itd.

Ne zamudite začetka!

„Skrivnost Votle Igle“
bo izhajala še nekaj števil obnem
z našimi ostalimi romanoma.

Kje bivajo filmski igralci

Ze dostikrat so nam pisali naši
prijatelji, ki se bavijo z zbiranjem
avtogramov filmskih igralcev, da bi
jim priskrbeli naslove, na katere
naj pišejo, da pridejo do svojih
avtogramov. Da jim ustrežemo in
da zadostimo tudi drugim željam po
uvedbi filmskega koticika v našem
listu, otvarjamo danes filmsko ru-
briko z naslovi nekaterih znanej-
ših filmskih igralcev.

Al Jolson se mudi začasno
v Berlinu, njegov naslov je: War-
ner Bros, Berlin, SW 48, Friedrich-
strasse 10.

Sloviti francoski conférencier in
največji ljubljenež žensk Maurice
Chevalier ima svoj stalni
naslov: Paramount Studio, 5451, Ma-
rathon Street, Hollywood, Cal. Zdaj
pa je na počitnicah v Parizu.

Fritz Kortner, odlični ka-
rakterni igralec, ki so ga imeli
ljubljančani priliko občudovati v
filmu „Atlantik“, stanuje v Berli-
nu. Naslov: Berlin-Dahlem, Max-
Eyth-Strasse 5.

Harold Lloyd odgovori, če
mu pišeš na naslov: MGM Studio,
Culver-City, Cal. (Združene države).

Prav tam stanuje tudi John
McBrown.

Rušilec ženskih src Willy
Fritsch ima naslov: Berlin-Char-
lottenburg, Kaiserdamm 95.

Lepa in misteriozna Brigita
Helm pošlje avtogram, če ji pi-
šeš na naslov: Berlin-Dahlem, Im
Winkel 5.

Razposajenka Liane Haid
stanuje tudi v Berlinu na Württem-
bergische Strasse 15.

Richard Tauber, ki si je
z naskokom osvojil vsa ljubljanska
moška in ženska srca, kar se pred
njim še nikomur ni posrečilo, je
trenutno zaposlen s filmanjem pri
firmi Emelka v Monakovem. Nje-
gov naslov je: Emelka-Atelier, Mün-
chen, Geiselsteg.

Ana May Wong, najlepša
med Kitajkami, ki je takisto pri
zvočnem filmu, igra zdaj na Dunaju.
Njen naslov: Neues Wiener Schau-
spielhaus, Wien IX, Währingerstras-
se 78.

Vsem tem filmskim igralcem in
igralkam lahko pošleš njihovo sli-
ko, ki ti jo bodo podpisano vrnil.
Piši po možnosti nemški ali angle-
ški. Vendar ne smeš obupati, če
več mesecev ne dobiš odgovora.
Umetniki so dostikrat prezaposleni
z delom, potovanji in družabnimi
obveznostmi in ne pridejo do tega,
da bi hitro odpravili svojo pošto.
Kolikor nam je znano, pa dajo vsi
ti igralci radi podpis.

Kdaj in kje so prišli na svet

Al Jolson v Petrogradu v
Rusiji.

Conrad Nagel 16. marca
1896.

Joan Crawfordova leta
1908 v Texasu.

Greta Garbo 17. aprila 1908
v Göteborgu na Švedskem. Umet-
nica meri 171 cm. Samo 7 cm višji je

John Gilbert, ki se je ro-
dil 10. julija 1895.

Lilian Harwey je prišla na
svet 19. januarja 1906 v Londonu.

Willy Fritsch pa 27. janua-
rja 1901 v Katovicah na Poljskem.

Norma Shearerjeva ima
že 29 let.

Maurice Chevalier pri-
kriva rojstno leto.

Harold Lloyd pa odkrito
pove, da je bil rojen 1895 v Nebra-
ski; leto starejši je

Fritz Kortner, ki se je
rodil 12. maja 1892.

Popolarnost ameriških igralcev

Slava filmskih igralcev je jako
nestalna, zlasti v Ameriki. Tam
imajo namreč navado, da merijo
priljubljenost zvezd in zvezdnikov
po obisku njihovih filmov. Ker
daje med posetniki kinov največji
odstotek ženski spol, so te statistike
nekoliko enostranske in tako je za
leto 1929 prešel na prvo mesto mla-
di, zali igralec William Haines. Sele
na drugem mestu je Greta Garbo,
ki je pri nas najbolj priljubljena
filmska igralka. Tretja je Joan
Crawfordova. John Gilbert, ki je
bil nekdanji idol vse ženske Ame-
rike, je potisnjen daleč v ozadje.
Takisto tudi Douglas Fairbanks in
njegova žena Mary Pickfordova.

Statistika ne beleži Charlieja
Chaplina in Bustra Keatona, to pa
zato, ker producirata komaj vsako
ieto ali dve leti po en film.

Anekdota

Tom Mix se pogovarja s prijate-
ljem o ljubezni.

„Prav nobene sreče nimam v
ljubezni,“ toži Tom Mix. „Samo
eno ženo ljubim, in še ta je poro-
čena.“

„S kom je poročena?“ vpraša
prijatelj.

„Z menoj!“ žalostno odvrne Tom
Mix.

Oktober pride v London Charlie
Chaplin na krstno predstavo svo-
jega prvega zvočnega filma „Luči
velemesta“. V tem filmu je Cha-
plin edini nem.

Listnica odpravnštva

Iz Frami nam je naš naročnik,
ki se je pozabil podpisati, poslal
naslov novega naročnika in 2 Din
v znamkah. Prosimo ga, da nam
pošlje svoj naslov.

JULES MARY

Brez vesti

Prvi del

POMLAD LJUBEZNI

Prvo poglavje

OČE IN SIN

Petnajst let preden se prične pričujoča povest, se je zglašil v sprejemnici šolskega zavoda Henrika IV. mlad mož in prosil službujočega učitelja, naj mu pokliče sina Gastona.

Kmalu nato je učitelj privedel sedemletnega dečka, ki ga je tujec vzel v naročje in ga vroče poljubil. Potlej se je z vzdihom spustil na stol.

„Oče, ali si bolan?“ ga je boječe vprašal sin. „Zakaj te tako dolgo ni bilo? Mamica je bila tu in mi je rekla, da si na potovanju. Kje si bil? Ali si mi kaj lepega prinesel?“

Oče se je nasmehnil. Vzel je iz žepa zavojček in ga odmotal. V njem je bila knjiga.

Z žarečimi očmi je spremljal sin vsako očetovo kretnjo. Ves vesel je vzel knjigo v roke in začel gledati. A nenadoma se je spet zresnil.

„Zakaj mi ne odgovoriš, oče?“ je ponovil. „Bolan si. Še nikdar nisi bil tako bled kakor danes. In zakaj si si dal brado rasti? To ni lepo!“

Oče se je grenko nasmehnil. „Še nikdar nisem bil tako pri zdravju kakor zdaj. Če ti moja brada ni pogodi, si jo obrijem.“

Njegov obraz se je zresnil. „Gaston, kako ti tu ugaja?“ „Prav nič!“ je odločno odvrnil deček.

„Zakaj ne?“

„Ker tako poredko vidim mamico.“

„Ali bi šel rajši domov?“

„Bi že šel... toda gospod učitelj, ki je z menoj tako dober, bo žalosten.“

Zdajci se je oče nečesa spomnil.

„Ali si se držal moje zapovedi? Ali si molčal pred ljudmi, odkod si doma? Povej odkrito!“

Deček je zardel.

„Vidim, govoril si,“ je dejal oče. „Nič ne de. Zdaj stopiva k ravnatelju in mu povem, da moram iti za nekaj dni domov.“

Ko sta bila pri ravnatelju, se je Gastonov obraz zdajci zresnil in dve debeli solzi sta mu spolzeli po licih.

„Kaj ti je, sinko?“ ga je skrbno vprašal oče.

„Od Renéja bi se še rad poslovil.“

„Kdo je to?“

„Moj največji prijatelj.“

Očetovo čelo se je nagubalo in njegov obraz je dobil neki trd, malone oduren izraz, da je Gastona obšel strah.

„To boš že drugič opravil,“ mu je odgovoril, „zdaj ne utegneva več.“

Kmalu nato sta oče in sin odšla z zavoda. Na ulici je oče poklical avto in odpeljala sta se na postajo.

Drugo poglavje

SOVRAŽNIKA

V bližini Fontainebleauja, v Kraljevskem gozdu stoji skrit med drevjem velik grad.

V času, ko se godi naša povest, je bil grad last nekega Forgesa iz Montforta. Med jarki, ki so ločili grajski svet od ceste, in graščino se je prostiral krasno urejen park z vodometi in ribniki, v katerih so plavali labodi. Vrt je mejil na velikanski gozd, ki se je raztezal v nedogledno daljavo in je bil priljub-

ljeno sprehajališče grajskim prebivalcem in okoličanom.

Finančnik Forges je kupil ta grad pred nekaj leti za milijon frankov od tedanjega lastnika, ki so ga kvarte spravile na beraško palico. Dve leti ga je pustil takšnega, kakršen je bil, potem pa se je nenadoma odločil, da ves grad prenovi in se sam naseli v njem. Najel je delavce in stavbenike, ki so morali podreti vse, kar je kazilo grajsko lice. Ko so ti opravili svoje delo, je poklical umetnike, ki so okrasili grad s slikami in kipi. Po dveh letnem delu je bil grad ves nov in pripravljen, da dostojno sprejme svojega novega gospodarja.

Neznanec, ki smo ga srečali v prvem poglavju, je bil finančnik Forges. Baš danes se vozi s svojo rodbino na novo imenje. Na prvi pogled bi mu človek prisodil štirideset let, čeprav je že prekoračil peti križ.

Forges in sin sta si bila podobna, toda oče je bil visok, suh, mišičast in strogega obraz. Njegove oči so bile nekaj posebnega. Časih se je utrgal iz njih plamen, ki ni kazal nič dobrega. Njegov sin pa ni bil take narave; neko mehkost in nežnost je razodeval njegov obraz.

Na srečo ga očetovi milijoni niso pokvarili. Bil je nadarjen slikar in čeprav mu je bilo šele štiri in dvajset let, je že imel prvo nagrado na neki razstavi. Njegove slike, krasne pokrajine, so krasile salone bogatih Parižanov; od izkupička bi bil lahko živel tudi če ne bi imel očetovega denarja na razpolago.

Že nekaj časa se je mladi Forges zanimal za nizko leseno hišo ob gozdu, kakih pet sto korakov od gradu. Ko so se pripeljali v dolino, je postal Gaston čudno raztresen in je pozabljal odgovarjati očetu. Forges je to opazil.

„Vidim, da gledaš na Gobriandovo hišo,“ je menil s suhim nasmeškom.

„Ne, ne,“ je odvrnil Gaston in se obrnil stran, da skrije zadrego.

Ta kratki pogovor je čula tudi gospa Montfortova.

„Aha,“ je menila, „tam torej stanuje tisti Gobriand!“

„Kaj je z njim?“ se je vmesala hči Irena v pogovor.

„Norec je!“ je suho odvrnil Forges in skomignil z rameni.

„Tvoj oče,“ je povzela mati, „je imel pred dvajsetimi leti s tem človekom pravdo, ki še zdaj ni pri kraju. Gobriand je pri tem izgubil vse svoje imetje, kar pa mu ni vzelo poguma. Zastavil je še poslednje svoje moči in vložil novo tožbo — in to vselej, kadar smo že mislili, da je stvar pri kraju.“

„Za kaj pa gre?“

„Gobriand,“ je posegel v pogovor stari Forges, „Gobriand ima fiksno idejo, da sem ga pred dvajsetimi leti osleparil za njegovo imetje, vredno pet sto do šest sto tisoč frankov. Vselej, kadar je prišel s tožbo pred sodišče, sem z lahkoto ovrgel njegove obdolžitve. Toda on ni obupal in kaže, da se noče sprijazniti z usodo. Zdravniki pravijo, da ni pri pravi pameti. Svetovali so mi, naj ga dam zapreti v blaznico. Vendar pa njegova žena in hči Julija skrbno pazita nanj in se ga ni treba bati. Drugače pa ni slab človek,“ je končal Forges.

Gobriandova hiša je stala ob cesti na grad in avto je moral mimo nje. Na kameniti klopi pred hišo je sedel pohabljenec z dvema lesenima nogama.

„Gobriand,“ je tiho povedal Forges.

Avto je pripeljal mimo hiše. Graščak je ravnodušno pogledal stran, toda njegove oči so se vendar za trenutek srečale s pohabljenecem. Gobriand je pograbil bergljo in jo z vso silo vrgel za mimo drvečim avtom. Berglja se je nekajkrat v zraku zasukala in priletela v zadnjo steno avtomobila. Forgesova žena in hči sta preplašeno vzkriknili.

„Ne bojte se,“ ju je skušal pomiriti Forges. „Nič hudega ni.“

Gobriand pa je stisnil pest in na ves glas zakričal:

„Forges, ti si navaden tat in slepar! Pred sodnijo si se pretvarjal, lagal si, lagal!“

Tedaj se je na pragu hišice pokazalo mlado dekle. Bila je

Julija, Gobriandova hči. Zazrla se je za avtom, ki je pravkar zavil v kostanjev drevored pred gradom.

Bila je zelo lepo, temnopolto dekle. Človek bi ji prisodil dvajset let. Bila je oblečena v preprosto modro obleko z belim predpasnikom. Lasje so se ji vsipali na tilnik in nekaj lepih kodrov ji je padalo na čelo. Najlepše pa so bile njene velike rjave žametne oči.

Tudi Gaston se je obrnil v vozu in se skrivaj ozrl proti Gobriandovi hiši, ki se je izgubljal za njim. S prsti, ki si je z njimi navidez malomarno podpiral brado, je poslal v smer, kjer je stalo dekle, nežen poljub. Potem je avto zapeljal skozi glavna grajska vrata in obstal na ploščadi. Bogati graščak je nastopil svojo novo posest.

Tretje poglavje

PRAVDARJEVA HČI

Julija se je vrnila v hišo. Na njenem obrazu je žarela rdečica in oči so ji sijale od blaženosti.

Hišica je bila zgrajena pol iz ilovice, brez nadstropij. Imela je samo malo podstrešja, kamor se je prišlo po trhljih stopnicah iz kuhinje. Vsega skupaj je imela samo dve sobi. V prvi sta stanovala Gobriand in njegova žena. Tu je bila tudi delavnica. Druga soba pa je bila Julijina, njeno

okence je gledalo na vrt. Pohištvo je bilo staro in borno. Sploh je zbužala vsa hiša občutek skrajne revščine.

Julija je nekaj zaslužila z ročnimi deli. Toda komaj je zbrala kaj denarja, je vselej Gobriand začel sanjariti o obnovitvi tožbe proti Forgesu.

Stari Gobriand je vedno posedal na klopi pred hišo. Njegov najboljši prijatelj je bil gozdar, ki ga je vedno povpraševal, kako gre njegova tožba.

„V nekaj dneh pride do obravnave,“ je navadno odgovoril starec. „To pot moram dobiti,“ je vedno dodal.

„In koliko mislite da bo?“

„Sodim, da mi bo denar nesel pet in dvajset do trideset tisoč frankov na leto.“

„Kadar ga dobite, upam, da me ne boste pozabili,“ so mu rekli vsi.

„Ne, ne, vas že ne,“ je popolnoma resno odgovarjal stari pohabljenec.

*

Že mesece, to se pravi odkar so zidarji in delavci lepšali grad, je hodil oče Gobriand tja in jih gledal pri delu, kakor da šteje kamenje, ki ga prinašajo in posode malte in pesek in vse. Sedel je v kostanjevem drevoredu ter opazoval Forgesove ljudi, ki so prihajali in odhajali.

Danes ni bilo videti ne delavcev ne umetnikov. Vsi so bili odšli in v gradu so ostali samo uslužbenci, ki so razmeščali pohištvo. Gobriand je sedel na klopi blizu gradu in se srepo zagledal v razkošno poslopje.

Divja mržnja do Forgesa, ki se je že dvajset let kuhala v njem, je poostrila črte njegovega obraza. Sovraštvo mu je bilo življenje, in tolažba misel na maščevanje.

Prav takrat se je graščak pojavil na ploščadi. Z zadovoljstvom je njegov pogled preletel hišo in park, potem pa si je zažgal smotko in stopil počasi čez vrt do vrat.

Gobriand je vstal in se naslonil s hrbtom na kostanj, da ne bi izgubil ravnotežja. Forges ga je tisti mah opazil. Obrnil se je in poklical hlapca.

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 5. strani

1. Jugoslavija (143.000 km² ali 21.1% vse bivše monarhije). Za njo pridejo po vrsti ČSR 20.7%, Rumunija 16.7%, Madžarska 13.2%, Avstrija 12.4%, Poljska 12% in Italija 3.5%.

2. V 16. stoletju. Prve pletene nogavice so prišle iz Španije.

3. a) 3.000 izvodov, b) 6.000 izvodov.

4. V pariškem listu „Journal des Débats“ l. 1844. Ljudje so se vsak dan po polnoči v trumah zbirali pred tiskarno, nestrpno čakaje novega nadaljevanja.

5. Ne; največji mraz imajo v Verhojanskem v Sibiriji (— 56° C).

6. V francoščini.

7. Okoli 74 milijonov, od teh v antantnih deželah 49 milijonov, v centralnih državah pa 25 milijonov.

„Odženi norca!“ mu je nati-hem ukazal.

Hlapec je stopil h Gobriand-u. „Idite!“

„Ne!“

„Potem vas moram s silo spraviti odtod! Drevored je grajski — vi stojite na zemlji gos-poda Forgesa!“

„Grad je kupljen z mojim denarjem!“ je srdito zavpil Go-briand.

„Idite!“ je ponovil hlapec.

Hotel ga je prijeti za ramo, toda dobil je tak udarec, da se je opotekel.

Forges je požvižgal dvema psoma, ki sta se podila v bližini, in ju naščuval na starca. Toda Gobriand se je porogljivo nam-smešnil in pogledal na svoje le-sene noge.

„Tu ni nič mehkega za vaju.“

Ni še dobro dogovoril, ko je že izgubil ravnotežje in telebnil na tla. Psi sta se bila zagnala v njegove berglje.

Forges je požvižgal. Psi sta zgrabila berglje in jih prinesla gospodarju, ki jih je na kolenih prelomil. Tedaj se je začulo škri-panje peska in na to hitri ko-raki. Ko se je okrenil, je uzrl zraven sebe svojega sina.

„To ni bilo lepo, oče...“

Oče je poškrlatel v obraz.

„Pazi, kako izbiraš besede! Spoštuj starše, pravi zapoved!“

„Tu ne gre za božjo zapo-ved!“ je živo odgovoril Gaston. „Sam si rekel, da je Gobriand norec, in zdaj delaš z njim kakor da ne bi bil pohabljen in kakor bi bil pri pravi pameti!“

„Dobro vem, kaj delam,“ je odgovoril graščak.

Ne meneč se več za očetove besede, je Gaston stopil k starcu, ki je še zmerom ležal na tleh. Gobriand ga je začudeno pogle-dal.

„Kaj hočete?“ ga je jezno vprašal.

„Domov vas odvedem.“

„Tako?“ se je začudil starec, ki ni mogel razumeti mladega moža.

Z Gastonovo pomočjo je vstal in oba sta krenila proti starčevi hiši.

Solnce se je nagibalo in osvet-levalo vrhove kostanjev, da so

žareli, kakor bi bili obliti z zla-tom. Rdečkaste sence so legale na cesto.

„Lep solnčni zahod, oče Go-briand!“ je menil Gaston.

„Da, vi to opazite, ker ste slikar!“ je zagodrnjal starec. „Lahko ste si izbrali ta poklic, ker imate dovolj denarja,“ je dodal zbadljivo.

Gaston mu ni odgovoril.

Ko sta stopila v hišo, sta za-gledala Julijo, ki je prihajala iz kuhinje. Začudila se je, videč očeta v Gastonovem spremstvu.

„Kaj se je zgodilo, oče?“ je vprašala z nemirom v glasu.

Starec je sedel.

„Vprašaj njega,“ je zagodrn-jal.

„Žal mi je, da je do tega prišlo,“ je z obžalovanjem v glasu odgovoril Gaston. Nato je vljud-no pozdravil in se obrnil k vrato-m.

Julija ga je spremila do pra-ga. Ko se ji je poklonil v slovo, ji je šepnil: „Drevi ob desetih!“

„Ne, ne!“ je prestrašeno od-vrnila Julija.

„Pridem!“ je uporno zatrdil Gaston in izginil čez prag.

Četrto poglavje

MLADA LJUBEZEN

Znočilo se je in globoka tema je legla na gozd.

Gaston je bil okoli desetih od-šel iz gradu, toda namestu da bi šel vzdolž kostanjevega drevo-reda in ceste, ki je držala mimo male Gobriandove hiše, je kre-nil skozi park, zavil na stransko pot in se ustavil za ograjo, ki je mejila na Gobriandov vrt.

Bela hišica se je zdela v naj-tišjem pokoju. Celó Julijino okno, ki je gledalo na vrt, je bilo temno.

„Ali me ne čaka?“ je zamr-mral mladi mož in skušal z ostrimi očmi prodreti temo.

Nekaj časa je tako čakal in prisluškoval, naposled pa je sto-pil z ozke, zarasle poti, drzno skočil čez plot in se zdajci zna-šel v vrtu. Prav potihoma se je splazil do hiše. Cel svet misli mu je šinilo skozi glavo.

„Zakaj ni prišla?“ se je vprašal. „Kaj se je zgodilo? Ali je

Kalinska

TVORNIKA

ČIKORIJE

zbolela? Ali pa je njen oče še pokonci?“

Ta misel mu je oledenila kri.

„Če oče Gobriand ne spi, ako me čuje — on ni tiste vrste člo-vek, ki bi se pomišljal poslati mi svinčenko med rebra.“

Popel se je pod Julijino okno in dvignil roko, da potrka na ste-klo.

Tisti trenutek se je okno z veliko opreznostjo odprlo in ne-ki glas je vprašal tako tiho in obotavljaje se, da ga je bilo ko-maj čuti:

„Ali ste vi, gospod Gaston?“

„Da, jaz sem.“

„Zakaj ste prišli?“

„Ali vam mar nisem rekel, da pridem?“

„Da — a jaz sem vam odgo-vorila, da ne maram! V nevarno-sti ste, zakaj moj oče bi utegnil kaj zasumiti. Saj veste, kako je nezaupljiv. Če bi naju čul! O, prosim vas, gospod Gaston, idite!“

„Vsaj minuto dve mi dovolite da ostanem!“

„Ne!“ je odločno odgovorila deklica.

„Zakaj bežite pred menoj?“ je vprašal mladi mož. „Ali vas na-vdajam s strahom? Česa se vam je bati pred menoj?“

„Idite! Zaklinjam vas, ne osta-nite!“

„Naj bo, ker tako želite. Toda s seboj vzamem prepričanje, da je trdost mojega očeta nasproti vašim ljudem izpremenila vaša čustva do mene. Prepričan bom, da ste se navzeli mržnje svojega očeta, namestu da bi stremeli po tem, da ga pomirite. Vidim, da samo ta mržnja govori iz vas...“

„O, Gaston, zakaj me žalite s takimi očitki?“

Umolknila sta in prisluhnila, boječ se, da ju kdo ne preseneti. Toda njena roditelja sta trdno spala.

„Pojdite, Julija!“ je zaprosil mladi mož in vroče prijel dekle za roko. „Pojdite z menoj do ograje, tam naju nihče ne more videti.“

Še vedno se je pomišljala — toda njene oči, ki so se bile privadile temi, so uzrle trpeči ljubimčev obraz.

„Pridem!“ je šepnila.

*

Utegnilo je biti leto dni, kar sta se Gaston in Julija srečala.

Forges je poklical svojega sina k sebi in ga prosil, naj mu slikarsko okraši njegov grad v Kraljevskem gozdu in prevzame nadzorstvo nad preureditvijo graščine. Tako se je Gaston za stalno preselil iz mesta na grad. V svojih prostih urah pa je hodil na izlete v gozd in okoliške vasi.

In tako se je zgodilo, da je mladi slikar večkrat prišel mimo Gobriandove hišice in uzrl med zastori zaprtih oken lepo kostanjelaso Julijino glavo, ki se je sklanjala nad ročnim delom.

Poznal je lastnika hišice le po imenu; oče mu je bil že prej pripovedoval, seveda na svoj način, o vzrokih njune razprtije — o njej izpregovorimo pozneje.

Gaston je svojega očeta preveč ljubil in njegova poštenost je bila zanj tako neizpodbitna, da ni nikoli niti za trenutek podvomil o njej. Zato je videl v starem Gobriandu samo blazne-

ža, čeprav ga iz oči v oči še ni bil srečal.

Že prvi pogled na Julijo je mladega umetnika zmedel. Ko je čul, da je ona hči najhujšega sovražnika njegovega očeta, je to zanj le še povečalo mikavnost deklice, in namestu da bi porajajoča se ljubezen splahnela, je mahoma narasla v strast, ki je ubila v njem sleherno razumnost.

Čudno, a srce je že tako: tako rado gre pota, ki so zdravi pameti ravno nasprotna.

Od tistega dne je Gaston dan za dnem hodil mimo Gobriandove hišice. Mislil je samo še na to, kako bi se približal deklici, kako bi jo videl, z njo govoril in izprosil od nje ljubezen.

Ostal je malone ves dan v gozdu in stregel na njo. Niti ena stopinja, niti ena njena kretnja mu ni ušla.

Nekega dne jo je zagledal pri delu na vrtu. Stopil je čez vrt, zavil na stransko stezo, ki je držala mimo ograje in jo spoštljivo pozdravil s pogledom, ki je v njem gorela vsa njegova strast.

Dekle je seveda to opazilo. Njene pobešene oči so se skrivaj ozrle za Gastonom, dokler ni izginil v gozdu.

Julija je bila preveč ženska, da ne bi razumela mladega slikarja. Že davno si je bila v svesti vtisa, ki ga je naredila nanj. Toda ona ni bila zastonj Gobriandova hči — živela je dvajset let v ozračju sovraštva, ta mržnja ji je bila tako rekoč dnevna hrana.

Ko je Gaston prvič jezdil mimo Gabriandove hišice, ga je stari zagledal. Pokazal je s prstom nanj in rekel svoji hčeri:

„Poglej ga, le dobro si ga oglej! To je Forgesov sin! Vsi so pasje krvi! Sin je prav tak lopov kakor oče!“

Julija si je Gastona od daleč ogledala in si mislila: če je sin res tak kakor oče, mora priroda lagati, zakaj še nikoli ni videla

Velike ugodnosti pri naročnini. Preberite naš proglas na 2. strani.

tako prostodušnih, tako nedolžnih oči in tako čistega obraza.

Nekega dne se je v Juliji boječe porodila misel, da bi Gaston navzlic vsemu utegnil biti pošten človek. In tako je rekla očetu, ki se je ravno spet znašal nad Forgesom in njegovim sinom:

„A vendar ima tako pošten in dober obraz — zakaj naj bi bil slab?“

„Še braniti ga hočeš?“ je razkačen zabevskal stari. „Prav tak je kakor oče, ti rečem!“

Od tistega dne se je skrbno čuvala, da ni več odprla svoje duše. Zakaj neko čustvo je vstajalo v njej, ono prečudno čustvo, ki je izpočetka samo neka radovednost, potem pa...

Ko se je Julija zavedla, da jo mladi mož ljubi, se je v njej porodil plemenit načrt — načrt, ki je bil pristno ženski. Hotela je namreč sinovo ljubezen izrabit za to, da pomiri in spravi očeta Forgesa in Gobrianda.

To je bila lepa pretveza, za katero se je, ne da bi se zavedala, skrival pravi vzrok še neznan ji izpremembe njene duše. Pod to pretvezo je skušala Julija olajšati Gastonu približevanje in mu dati priliko, da z njo govori ter mu tako izpolni njegovo srčno željo.

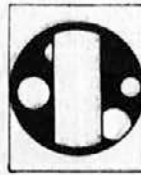
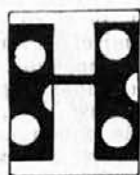
Z druge strani pri Gastonu ni minil dan, da se ne bi bil pokazal v bližini bele hišice ali vsaj na takem kraju, kjer je mogel deklico videti.

Nekega dne je mladi slikar zagledal Julijo, ko je stopila iz hišice in se napotila proti Kraljevskemu gozdu. Nemudoma je stekel naprej in se skril za drevjem ter tam čakal nanjo. Srce mu je razbijalo kakor kladivo.

Ko je prihajala bliže, je naglo razpel svoje slikarsko platno, kakor da se pripravlja na delo — toda vse v njem je trepetalo in od razburjenja je komaj držal čopič v roki.

Tudi Juliji je utripalo srce in zdelo se ji je, kakor da ji obraz gori, tako ji je nenadoma udarila vsa kri vanj.

V prihodnji številki priložimo način glasovanja o nagradah za „Najstrašnejši trenutek mojega življenja“!

Poročilo župana Butelca o požaru v njegovi občini

Požar je nastal vsled blaznosti Antona Tepine, ali pa zato, ker so se otroci uporabljali za krmiljenje svinj. Po vasi teko razne govorice o tem. Objava požara se je izvršila z zvonjenjem zvonov in trobentačev.

Lastnik pogorelega poslopja ni mogel delati gasilskih poskusov, ker ni imel vode in ker ga ni bilo doma. Pogorišče je bilo osvetljeno z dvema svetilkama in orožništvom.

Gasilska dela so se vršila s strani drugega predsednika, ker pri predsedniku zgoraj ni bilo vse v redu.

Brizgalnice so se najprej napajale iz luže oškodovanega, potem pa so dobile vode od nosečih deklic z zlivanjem iste v brizgalno, kakor tudi s sesanjem gasilcev pri hidrantu.

S sosednje strehe je gasilec Glavina z vso močjo brizgal svojo vodo v ogenj in vse luknje sosedu so bile zamašene s prstjo. Rešili so omaro za obleko, eno kravo, ki so jo potem ukradli, staro mater požigalca in še eno staro svinjo.

Kravja dekla Katarina Očepsek si je rešila golo življenje v sami srajci.

Živina je neprestano silila v ogenj, kjer je bila zaprta.

Popisani požar nam je dal pouk, da gasilski dom ne sme stati tako daleč od pogorišča. Uspeh prostovolnega gasilskega društva je bil velik in sočuvstvuje z njim vse prebivalstvo.

Umni stotnik

Pred mnogimi leti je služboval nekje v Nemčiji star general, ki je imel svoje muhe. Tako je na primer zahteval od stotnikov, da morajo vedeti, kateri vojak ima v čevljih krpe in kateri nogavice. Tega seveda ni mogel nihče vedeti, nihče, pravim, razen stotnika O.

Če je general pri ogledu vprašal: „Gospod stotnik, kaj ima ta mož?“ je O. takoj odgovoril: „Ta mož ima krpe!“ In res, mož je sezul čevlje in pokazal krpe. Prav

Ilustracijski del lista je oskrbel g. Ruffo.

tako je bilo tudi z nogavicami. Stotnik se ni nikdar zmotil, najsi ga je general še tolikrat skušal vjeti.

Njegovi tovariši so si razbijali glave, kako more to biti. Končno pa so mu le iztrgali skrivnost.

„To je zelo enostavno,“ je rekel. „Kadar zvem, da pride general na inspekcijo, morajo vsi vojaki moje stotnije imeti v enem čevlju krpo, v drugem pa nogavico, in pokazati vselej tisto nogo, ki pride v poštev. Kdor se zmoti, pride za tri dni v luknjo. Dozdaj se ni še nobeden.“

Priden učenec

Jurek: „Danes sem jaz edini znal odgovoriti na učiteljevo vprašanje.“

„Oče: „Kaj pa je vprašal gospod učitelj?“

Jurek: „Kdo je ubil okno v veži.“

Bralec misli

„Jaz znam misli brati, gospodična!“

„Tako? Od kod pa imate potem pogum, da me nagovarjate?“

Glavna knjiga

Kovač, prekupčevalec s pivom, naloži nekega dne sode na voz. Da

ne bi pozabil, koliko sodov pelje, naredi pri vsakem sodu znamenje s kredo na kolo. Tedaj pa priteče po cesti pohleven cucek, se ustavi pred vozom, dvigne zadnjo nogo in temeljito omoči kolo, kjer je imel Kovač svoje zapiske.

„Kovač, Kovač!“ se oglasi tedaj neki šaljivec. „Podvizaj se — nekdo radira tvojo glavno knjigo.“

Izdajalski otrok

Pri dvornem svetniku je velika pojedina. Po kosilu predstavlja skrbna gospodinja gostom svoj nadebudni naraščaj. Eden izmed gostov vpraša malo Elico, ali tudi ona pomaga pri gospodinjstvu.

„Seveda,“ odgovori otrok. „Po vsaki pojedini moram prešteti srebrne žlice.“

Hemoroidi

Med vojno je neka avstrijska princesa obiskala vojno bolnico in vprašala vsakega vojaka, ali ima kako posebno željo.

„Da,“ je rekel prostak Novak, „želel bi, da me prestavijo iz postelje št. 2 v posteljo št. 1. Tovariš v drugi postelji ima namreč hemoroide, jaz pa bolezen v grlu in kadar pride zdravnik, pretipa vselej najprej njega.“

V starih časih

Osobje trgovine Slivar & Co. zahteva novo povišanje plač. Šef pa je zelo slabe volje.

„Ne vem, kako, da ne morete s plačami izhajati. Jaz sem imel svoj čas 50 kron na mesec, pa mi je bilo dovolj.“

„Da, svoj čas...“ se odreže mlad pomočnik. „Takrat pa še ni bilo kontrolnih blagajn.“

Zasliševanje

Sodnik: „Obtoženec, ali ste tožitelja udarili v afektu?“

Obtoženec: „Ne, gospod sodnik, ampak v veži.“

Doma, v družini

Našim dragim bralkam!

Vas vse vabimo k sodelovanju v tej rubriki. Vsak prispevek, ki nam ga pošljete, bomo znali ceniti in Vam bomo hvaležni zanj. Pošljite nam: svoj poseben recept za pripravo kake jedi. Vaš način čiščenja teh ali onih madežev in sploh nasvete, o katerih sodite, da niso splošno znani.

Posebno bi nas zanimali recepti za močnate jedi. Vsaka naša družina ima kak specialni recept — tega nam pošljite in objavimo ga z Vašim polnim imenom. Kar je dobrega, naj ne ostane monopol posameznikov! Naj bo dostopno vsem!

Te prispevke bomo objavljali v tej rubriki pod naslovom: „Jaz bi takole rekla.“ Uredništvo.

Nekaj domačih uporabnih sredstev

Pozimi je ženska moda v znamenju gumijastih snežek, ki se najprej raztrgajo na petah, to pa zato, ker so pete čevljev pribite z žebli, ki gumi raztrgajo. Tega se obvaruješ najlažje s tem, da takrat, ko snežke kupiš, prilepiš tam, kamor pridejo pete košček sukna. Isto velja tudi za moške galoše.

Čipke prati je zelo težko, ker se rade raztrgajo. Posebno je treba paziti pri finih čipkah na obleki. Te opereš tako, da jih prišiješ, zobec za zobcem, na platneno krpo, potem pa jih malo zmoliš in jih narahlo pomažeš z milnico. Poškropiš jih z zelo razredčenim škrobom, še bolje pa z želatino ali gumijevo vodo (50 gramov na liter vode). Nato jih med rokami stisneš in položiš na blazino, da se posuše.

Bele čipke prebarvaš v rumenkaste (cremē), če jih pustiš nekaj časa v dobro prevretilih kamilicah.

Žebli ne bodo nikdar zarjaveli, če jih pred uporabo razbeliš in še žareče vržeš v mrzlo laneno olje.

Glavobol

Skoraj nobena bolezen nima tako mnogovrstnih vzrokov kakor glavobol. Na srečo navadno ni nevaren.

Le v dveh primerih je treba iti k zdravniku. Če te boli glava na čelu in imaš vročino in kadar te boli zadnji del glave, kar je znak, da jetra niso v redu.

Pritisk na čelu tik nad očmi, v zvezi z omotičnostjo in slabim tekom, je znamenje pokvarjenega že-

lodca. V tem primeru je dober krtek post.

Kadar te boli glava tako, da čutiš, kakor bi ti nekaj vrtalo v senicah, prihaja to od slabokrvnosti. Hlad enostranski glavobol pa povzroča nervoznost. Takrat sta priporočljiva počitek in tema.

Glavobol na temenu je posledica prehudega duševnega dela. Iznebiš se ga na isti način kakor prej.

Če nastopajo bolečine v presledkih, je vzrok prehlad. Takrat pomaga segrevanje glave in dobra parna kopel.

Splošno pa se pri glavobolu zelo dobro izkaže vroča črna kava s citronovim sokom.

Pri glavobolu, ki je posledica prehudega navala krvi v glavo, je treba noge zaviti v vlažno brisačo in čez njo suho krpo.

Umivanje rok z mrzlo vodo, potem umivanje rok in hitro sušenje obraza, pokaže časih presenettijve uspehe.

Mnogokrat človeka boli glava zaradi slabih oči. Takrat je treba seveda iti k očesnemu zdravniku in si nabaviti očala.

Tole je pa dobro za tiste, ki si časih privoščijo ponočevanje in jih po njem rada glava boli: umivanje glave z mrzlo vodo takoj prežene glavobol.

Krompirjevi cmoki

Potrebščine: 75 dkg kuhane krompirja, 25 dkg belega kruha, 1 zavoček Dr. Oetkerjevega pecilnega praška, 4 jajca, nekaj soli.

Priprava: Skorja belega kruha se zreže na kosce in se naglo speče v surovem maslu, sredica pa se zriha. Potem se dodajo jajca, sol in pecilni prašek. Vse skupaj se zmeša, če pa je testo še premehko, se doda nekaj moke. Cmoki se kuhajo 20 minut v slani vodi.

Gospodinja!

Gotovo se ti je že kdaj nerodno zdelo, ko si ob desetih dopoldne

premišljala, kaj bi skuhala za kosilo, in ti ni nič pametnega prišlo na misel. Skuhala si iste jedi kakor navadno, mož, ki je opoldne prišel lačen domov, pa je godrnjal, da nič ne znaš. Vem, da nisi sama kriva — še noben mojster ni padel učen z neba in tudi vse gospodinjske šole in tečaji nič ne zaležejo, če nimaš o pravem času pri roki dobre kuharske knjige. Naroči si knjigo „Slovenska kuharica“, ki stane v platno vezana Din 160—, s poštnino Din 168— in jo lahko plačaš v štiri obrokih po Din 42— na mesec. Knjigo dobiš takoj, ko pošlješ naročilo.

Preskrbi ti jo po teh ugodnih pogojih uprava „Romana“, kamor piši še danes ponjo.

ALI HOČEŠ BITI LEPA?

Ni pravljica, da so že stari Egipčani poznali kozmetična sredstva. Ko so odkopavali Tutankhamonovo grobnico, so našli v njej posodice pomad in neverjetno lepo dišečih vonjav. To je najboljši dokaz, da ljudje skrbijo za lepoto, kar obstoji svet...

Kaj se danes uporablja za ohranitev lepote in svežosti, ki si je želi vsaka ženska? ZORAIDA KREMA ohranja svežost in mladost lica ter odstranjuje gube, ki so največji sovražnik lepote.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

ZORAIDA MILO je izredno dehteče, priporočljivo za vsako polt in se izvrstno peni. Elegantno opremljena škatlica Din 12—.

ZORAIDA PUDER v vseh barvah, bel, rožnat, crēm, ocre, naturelle, je najlažji in brezhiben.

Okusno pakiran v škatlicah Din 6—, 12—, 20—.

MILCH-KREMA DR. BROEMA je edino sredstvo proti pegam in madežem.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

MELITIS KREMA (rastlinski vosek) je čisti naravni preparat, ki v nekaj dneh odpravi lišaj.

Škatlica Din 10—.

BORAKS je na vsak način potreben dodatek vode pri umivanju. Škatlica Din 10—.

Poslednja novost na polju kozmetike so vsakakor preparati:

„OPERA“:

„OPERA“ Eau de Cologne, elegantno opremljena s 100 grami vsebine Din 40—.

„OPERA“ parfem, izredno dehteč, elegantno adjustirana steklenica Din 50—.

„OPERA“ krema za lice, lonček Din 40—.

„OPERA“ puder, v vseh barvah, velika škatla Din 50—.

Vse gori opisane preparate prodaja in razpošilja s pošto

PARFUMERIJA URAN.

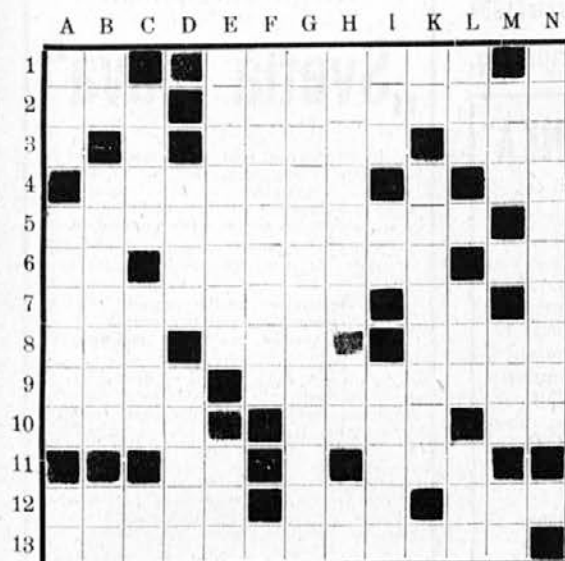
Mestni trg št. 11. Ljubljana.

Uganke

1. KRIZANKA

Navpično: A. Kos lesa; zloben načrt; pamet. B. Del kolesa; pripadnik države; povratni zaimek. C. Mesto v južni Rusiji; češki list, tudi časovni prislov; okrajšava za „ove godine“. D. Dve besedi; predlog in povratni zaimek; tokovodnik. E. Absolvent srednje šole; tujka za „ples“. F. Medicinska stroka. G. Narodna

zavest. H. Dvorne šege, tudi del zvezka. I. Geometrijski pojem; predlog; Massenetoova opera. K. Italijanski spolnik; rastlinska vrsta. L. Reka v Afriki; vrednoten papir; sijaj. M. Češko ime; angleško žganje; pritrjevalnica. N. Pokrajina v Južni Ameriki, ki ji pravijo tudi „Ognjena zemlja“.

2. ZLOGOVNICA

Iz zlogov:

A. A. AN. AN. AV. BIN. BLA. BO. CA. CA. CA. CI. CVE. CI. DA. DA. DA. DA. DE. DEC. DOR. E. EV. GOV. IIIJ. I. I. JA. JA. JA. JE. KA. KAR. LA. LA. LI. LO. LO. LO. MA. ME. MLE. NA. NE. NI. NI. NOST. O. OB. PO. RAT. RI. RO. RO. SI. STA. STRI. TE. TLI. TU. TU. VA. ZI. ZIR. ZLO. ZON. ŽE. ŽE. sestavi besede s tem pomenom:

1. pokrajina, 2. izdelek, 3. del droba, 4. vrsta ugank, 5. evr. država, 6. položaj, 7. lepa čednost, 8. mesto v Afriki, 9. država v USA., 10. rastlina, 11. moško krstno ime, 12. prodajalna nekega hranila, 13. obleka, 14. oseba iz pravljice, 15. del sveta, 16. mazilo, 17. znan pustolovec iz starih časov, 18. moško krstno ime, 19. mesto v Maroku, 20. grška pesnitev.

Ako si našel prave besede, ti dajo vse prve in tretje črke od zgoraj navzdol znan pregovor.

3. ČRKOVNICA

SANTDAAASRŽRAEANLJAECVZA
V teh črkah je skrit star pregovor.

Vodoravno: 1. Časovni veznik; ženski poklic v vele mestih; 2. Žuželka; pokrajina v Mali Aziji. 3. Rimski zgodovinar; severna denarna nota. 4. Kraj pri Ljubljani; predlog. 5. Otrok. 6. Okrajšava za „anno domini“; puščavnik; predlog. 7. Oseba iz znanega Tolstovega romana; mesto v Srbiji. 8. Žensko krstno ime; predlog; znan japonski vojskovodja. 9. Cankarjeva povest; kovina. 10. Trdnjava, znana iz križarskih vojn; hrvatski veznik; predlog. 11. Reka v Sibiriji; zaimek. 12. Usoda; moško krstno ime; vrsta pesmi. 13. Duševen nedostatek.

4. BORZNO POROČILO

Zagreb, 31. XII. 1929

Devize:

Budimpešta	9.93—9.97
Atene	0.74—0.81
Varšava	0—5.63
Sofija	0—0.35
Buenos Aires	22.25—22.26
Montevideo	21.76—21.85

Valute:

peseta	5.55—5.56
lev	0.35—0.41
dolar	56.24—56.31
marka	15.42—15.53

Kaj zvezo iz tega borznega poročila?

5. POSESTNICA

Z. Dornik sin

Laško

Kaj je ta gospod po poklicu? Uga-
ni to iz črk na njegovi posetnici.

6. STARO ZNAMENJE

Na nekem znamenju so našli star napis, ki ga spodaj priobčujemo. Dolgo ga ni mogel nihče razvozlati, dokler ga ni zagledal izkušeni ugankar, ki je radovednežem povedal, kaj pomenijo črke na njem.

Napis je bil takle:

DKOR EN
ADEL AJN
DITU EN EJ!

7. ENAČBA

$(x-n) + (y-b) + (z-n) + (u-d) = ?$
x = reka na Poljskem,
y = otok v hrvatskem Primorju,
z = japonski denar,
u = vojaški oddelek,
? = mesto v Jugoslaviji.

8. IZPOPOLNICA

* * * * *
V L O Z R
* * * * *
G A A V A

Namestu zvezdic vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v obeh vodoravnih pa znan slovenski roman.

9. STEVILČNA BESEDNICA

1 2 3 4 5	1. moško krstno ime
3 6 7 8 4 9 7	2. gora v Julijskih Alpah
7 10 11 12 13	3. turško ime
14 3 7 6 7 9	4. rimski cesar
6 12 15 12 3 2	5. vodovje
12 1 2 9 4 14	6. trd gumi
16 7 8 7 3 9 7	7. lokal
7 15 4 6 7	8. del sveta

Vstavi namestu številke odgovarjajoče črke.

V prvi in tretji vrsti navzdol čitaš slovno delo znamenitega ruskega pisatelja.

10. PREMIKALNICA

MALOMARNOST
PRESTOLONASLEDNIK
SINODA
SKADER
VROČINA
RAVNODUŠNOST

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh navpičnih vrstah tri evropska glavna mesta.

Rešitve ugank priobčimo v prihodnji številki. Prosimo vse naše čitatelje, ki se bavijo s sestavljanjem ugank, da nam jih pošljejo. Če bodo uporabne in primerne za naš list, jih priobčimo. Ugank ne honoriramo; avtorjevo ime na željo priobčimo.

Elitni Kino Matica

Tel. 21-24

EDINI ZVOČNI KINO V
LJUBLJANI

z najboljšo svetovno aparaturu Western Electric.

„Pot k slavi“. Najnovejši zvočni velefilm petja in očarljivih popevk. V glavni vlogi komorni pevec Richard Tauber.

„No, no Naneta“. Čarobna filmska opereta v krasnih naravnih barvah. Najboljši pevci, balet in razkošje.

„Smej se in plakaj“. Sloviti Al Jolson v svojem najnovejšem govorečem velefilmu bolesti in veselja. Sodeluje mali Davery Lee (Sonny Boy) v vlogi kot Little Pal.

Budilke

po Din 60— s triletnim jamstvom

IVAN PAKIŽ,
LJUBLJANA
Pred Škofijo 15.

200 dinarjev

na mesec plačujete za novi veliki Brockhausov leksikon.

**20 velikih knjig s
16.000 strani**

razkošno vezanih v polusnje ali platno. Novi Brockhaus bo Vam in Vašim otrokom desetletja najboljša šola v življenju, najzvestejši tovariš in najzanesljivejši svetovalec.

Do zdaj izišlih 6 knjig dobite takoj po vplačanju prvega obroka pri zastopniku največje jugoslovenske knjigarne „Minerve, d. d.“

Vse informacije daje „Roman“.

Pisalni strožek Remington Normal 1930

A. PRELOG, Ljubljana, Marijin trg.

„PLANINKA“

zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izbornu pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščajih in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana
ter stane zavojček 20 Din

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudince itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvetljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartilj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudince in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartilje, torte in pecivo,
lajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovnega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljših, finih in najfinjših močnatih jedi, šartiljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začimbah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

Agfa
Kodak
Zeiss-Ikon
Voigtländer

Foto
kino
aparati

**Stalno v zalogi
foto-materijal**

**Janko
Pogačnik**

Ljubljana

Tavčarjeva ulica šte. 4.